(...és eljön a kor, mikor nem mi
tartjuk életben a gépeket.
Ők minket.)

Kállai Katalin

A „nagy biodigit"

történik 2078-ban

A fiú fölteszi anyja csuklójára az orvosi pántot, hogy az küldjön vészjeleket, ha az asszony testébe épített biodigit már nem képes üzenetet küldeni. A beteg erőtlenül fekszik, alig mozdul. Csak néha rándul meg az arca. A fiú nem tudja, hogy a teste vagy a testébe épített komputer energiái tartják-e életben. Nem csak ő nem tudja. Az orvosinformatikusok se.

Nehezen hagyja őt egyedül. Már kétszer majdnem leokézta az üzenetet, de végül mégsem küldte el a FuturcomX alapítványi iskolájába. Ott nem igazán fogadnak el indokot a hiányzásra. A diákok biodigitjéről befutnak az alapvető információk az iskola központi szerverére, így ott minden problémáról tudnak. A közeli hozzátartozó betegségéről is. De az nem ok a hiányzásra. Különben meg fontos nap elé néz. A tananyag szerint az időmegmaradás paradoxonával kapcsolatos bűntetőjogi korlátozásokat veszik. Kizárt dolog, hogy ne legyen ott. Az időutazás tiltásáról szóló paragrafus az Egyesült Európa törvényhozóinak legrettegettebb törvénye.

Még van öt perce. Kicsit arrébb tolja az anyja testhőmérsékletét szabályozó takarót, majd leül a fekvőhely szélére. Mila nem nyitja ki a szemét, vakon tapogatja ki fia kézfejét.

– Siess haza, Líviusz.

– Iskola után jövök. Beállítottam az ebédedet. Maximumra tettem a szelént, az most jót tesz neked.

– Mostanában sokat gondolok nagyapádra – Mila sápadt hangja a szokásosnál is színtelenebb.

– Nem ismerted.

– Épp ezért. Ha ismerem, talán minden másként alakul...

A legveszélyesebb számítógépes kórokozók irtására szakosodott multik közül a FuturcomX a legbefolyásosabb az Egyesült Európában. Minden nagyvárosban jelen van, irodái teljes kerületeket foglalnak el, évi adója elegendő csaknem az egész város fönntartására. Ahová a FuturcomX beteszi a lábát, az infrastruktúra fölvirágzik. Budapesten – a magyarlakta területek központjában – hat–nyolc milliós peremkerületet

mondhat a magáénak. Ott élnek a cég alkalmazottai és családtagjaik, az alapítványi diákok, akik elnyerték a jogot, hogy ingyen tanulhassanak, hisz a cég nagy jövőt lát bennük, és mindenki más, aki a Cég érdekrendszerébe tartozik. A dolgozók lakásai gyakorlatilag digitális hálófülkék, amelyek alkalmasak arra, hogy komputervezérléssel folyamatosan biztosítsák a lakók életfunkcióinak a fenntartását anélkül, hogy nekik erre bármi gondjuk lenne. Milliószámra sorakoznak egymás mellett, fölött, alatt a cég nem éppen túlfizetett bérmunkásainak fönntartott, legújabb technológiával fölszerelt, aprócska lakások.

– Az időmegmaradás paradoxonának gyakorlati alkalmazását, vagy ahogy a köznyelv nevezi, az időutazást, szigorú törvény tiltja az Egyesült Európában. Ez társadalmi berendezkedésünk egyik legfontosabb törvénye...

Gigabasa – ahogy a diákok csúfolják – alig idősebb mint a tanítványai. A huszonkét esztendős oktató, aki az idősíkok fizikájának kutatásával szerzett hírnevet magának, de a komputertörténeti diszciplínában is jeleskedik, később arról beszél tizenéves diákjainak, hogy a harmadik évezred elején lezajlott átfogó társadalmi változások milyen szerepet játszottak a 2050-es években bekövetkezett Nagy Biodigitális Forradalomban. A diákok (ahogy a diákok szoktak) látványosan unatkoznak. Kicsit már unják a „nagy biodigitet" – maguk közt így nevezik –, hiszen minden erről szól körülöttük. Elhasználódott fényáteresztő padjaikban üldögélve, idióta üzeneteket küldözgetnek egymásnak. Egy idő után a tanár megelégeli a renitenseket. Néhány kattintással rákeres a titkosított üzenetekre, pár másodperc alatt föltöri a diákok által használt kódot, és fölteszi a nagy kivetítőre a pimasz szövegek rá vonatkozó részeit. A teremre tiszteletteljes csend ül.

Ebbe a csöndbe pittyeg bele Líviusz komputerének a vészjelzése. A fiú fölpattan.

Az anya arca halálában megszépült. Csukott szemével már-már élőnek látszik. Mintha a lelke csak átmenetileg ment volna el egy (halálos bűnnek számító) időutazásra, s bármikor visszatérhetne a törékeny testbe. Líviusz úgyanúgy ül le mellé a fekhelyre, ahogy reggel tette. Kezét a kezébe fogja...

– Líviusz! Az engedély nélküli távozásodról tájékoztattam az iskola vezetőségét. Még ma döntenek arról, hogy visszahelyezzenek-e egy alacsonyabb szintű tanulócsoportba.

Gigabasa megtanulta azt, amit a cégnél mindenkinek meg kell tanulnia. Nyilvánosan nem fejezheti ki az érzelmeit. Egyrészt a gyengeség jele lenne, másrészt a munka során senkit nem érdekelnek a másik

érzelmei. Ez axióma. Oktató létére megtanulta a leckét. Szinte még maga előtt is titkolja, hogy Líviusz az egyik legkedvesebb tanítványa. Azért kedveli a fiút, mert kifinomultak a szenzorai, mert biodigitjét a saját személyiségéhez szabta és egészen magas szintű agyi tevékenységre használja, mert a szenvtelen kommunikáció korában valahogy mégiscsak kommunikálja az érzelmeit. Igaz ugyan, hogy ezzel együtt ő a legzárkózottab a tanulócsoportban, az utóbbi időben ráadásul még jobban magába fordult, de lehetne sorolni a mentségeit. Azt suttogják, apja, aki a FuturcomX riválisánál volt vezető pozícióban, valami összetűzésbe keveredett a legközelebbi kollégájával, az pedig egy veszélyes komputervírussal megbénította a biodigitjét. Túl későn vette észre. Az életével fizetett érte. A folyosón, ahol az oktató nyakon csípte Líviuszt, a tanítás után már csak egy-két diák lézeng.

– Tudom. Fegyelemsértés. Igyekszem jóvátenni. Bármi a döntés – mondja szenvtelenül Líviusz.

Majd azzal, hogy pótolni szeretné, amiből a tanórán kimaradt, délutánra bejelentkezik tanára komputerlaboratóriumába. A speciális centrifugát, mely a fiatal tudós digitális kísérleteinek legfontosabb darabja, Líviusz jól ismeri. Tekintélyes méretű, a labornak csaknem a felét elfoglalja. A Nagy Biodigitális Forradalom megteremtette ugyan a lehetőséget az idősíkok közötti átjárásra, ám csupán tudományos célra. Az idősíkok közötti szabad átjárás – ismételgeti Líviusz, mintha csak valami leckét mormolna – az idősíkok közötti szabad átjárás... Közelebb megy, megszemléli az ismerős szerkezetet. Mondhatnánk, hogy ifjú oktatója könnyelműségből hagyta egyedül a laborban, de a FuturcomX iskolájában aligha van tanár, aki bármelyik diákjáról feltételezné a „legnagyobb bűn" elkövetését.

2024 Budapestje a külső szemlélő számára, néhány jellegzetességén túl, alig különbözik Európa más nagyvárosaitól. A felkapott középeurópai metropolisz egyik lepukkant gyülekezőhelyén, *A farkas és Piroskában* húsz év körüli csávó tülekszik kifelé a monoton zenére összegyűlt tömegben. A parkban is tömeg van. Yahi, így hívják, sodor egy cigit, a füstjét mélyen leszívja. Az ott álldogáló srác vágyakozva nézi, odanyújtja neki. Egy helyes kiscsaj furakszik mellé, jól fejbe vágja az édes kis táskájával, majd szenvtelenül távozik. Már ebből is látszik, hogy az éjszakai életet azok a fiatalok határozzák meg, akik a város egy-egy karakteres kitüremkedésében összegyűlve élik az évezred eleji életüket. Azt a – innen szemlélve – régi szépet.

– Hé, kiscsóka, ez valami partycucc?

A jókedvre kerekedett Yahi kissé megrángatja a mellé sodródott fiú egészen szokatlan ruházatát. A sápadt és lefáradt Líviusz csak bámul rá. Nemet int a feléje nyújtott spanglira, miközben azt bizonygatja, hallott már arról, hogy egyeseknek valaha sikerült ilyen egyszerűen kimászni a valóságból. A körülötte lévők innentől hülyének nézik. Yahinak viszont tetszik Líviusz külön világa. Kicsit le vagy csúszva – mondja neki, megint csak a külsejére célozva. Visszajön a lány is, a táskáját lóbálja. Yahi bemutatja Líviusznak.

– Ő a testvérem, Zorka. Mérges, mert benn hagytam egyedül – teszi hozzá mentegetőzve.

Líviusz ösztönből hátralép, mert tanúja volt az iménti retikülös attaknak. A többiek mulatnak rajta. Az alaphang megvan. Az éjszaka története innentől fölgyorsul, mintha előkerült volna egy szaggatott, évezred eleji film a maga édesbús, megrázó, ugyanakkor végtelenül mulatságos jeleneteivel...

– Szeretném megkeresni a nagyapámat. *Nagyon fontos* lenne! – közli Yahival Líviusz. – Nem tudom, merre lakhat. Most olyan huszonéves lehet.

Yahi már rájött, hogy a srác enyhén szólva is lökött, ám ennek ellenére igyekszik segíteni. Szimplán kíváncsiságból. A mobilján próbálja beazonosítani a nevet, amit Líviusz mondott neki. Az éjszaka viszont nem hagyja magát. Jöttükben-mentükben lenyúlják egy homless utolsó százasát, de nem tudnak rajta tovább adni. Senki sem fogadja el ajándékba. Befizetnek egy két óra húsz perces éjszakai jógatanfolyamra, de rájönnek, hogy a nagyszülő mégsem jógi. Elhúznak a közeli nonstop zálogházba, ahol súlyosan áron alul sikerül túladniuk Líviusz (napi árfolyamon) fölbecsülhetetlen értékű, DNS-kompatibilis, fülbe helyezhető komputerén. Végül kapnak egy címet egy hekkerek által működtetett mobiltudakozótól, ám a megjelölt villa tulajdonosa, sajnos, nem huszonéves. Próbálják lerázni a biztonsági őr vérebét, nem sikerül. Az eb örömmel velük megy. Az éjszaka közepén elszállítják Yahi nagyszüleihez.

Közben kiderül, hogy Yahi maga is feketekalapos hekker, és szeretne egy újgenerációs számítógépvírust föltalálni, aztán majd megjavul. Líviusz maliciózusan megjegyzi, hogy eme tevékenységével a *jövőben* milliók kenyérkeresetét biztosíthatja. A vírusírtás lesz a legnagyobb üzlet, mondja neki, és innentől Yahit E-pszilonnak hívja. Zorkával is van valami kavar, véletlenül Líviuszt vágja fejbe, amikor újra előkerül, attól ez elájul, de csak átvitt értelemben. Az ütéstől zavarodottan kezdi magyarázni, amit az iskolában történelemből tanult: az ország történetében ez a kor a politikai-gazdasági bűnözés, valamint a tehetségek elnyomásának a kora volt. (Lassan hajnalodik.) Mi az, hogy volt?! Megint

hülyének nézik, de már megszokta. A helyzetét azzal tetézi, hogy elmeséli, lesz olyan kor is – a Nagy Biodigitális Forradalom, azaz a „nagy biodigit" kora –, amikor az emberek már alig mernek egymással beszélgetni. És végképp nem csapják fejbe egymást a helyes kis táskájukkal. A másik komputerének védelmi rendszerét teszik majd tönkre, sunyin, névtelenül, és ezzel megfosztják a szerencsétlent a létezés minden egzisztenciális és fizikai lehetőségétől. Azaz: simán a halálba küldik.

Miután Yahi a szüleiről kérdezi, Líviusz egészen váratlanul összeomlik. Végül elmondja, hogy meghalt a mamája. Alig néhány órája. Úgy hívták, Mila.

Yahi merő szánalomból megmutatja neki, hogyan kell bemászni a hajnali Állatkertbe. Ott biztosan megvigasztalódik. Elindulnak a majomketrecekhez. Mielőtt még oda érnének, Líviusz a hajnali szürkületben rémülten fedez föl egy ötéves forma kislányt. Félig eszméletlenül fekszik. Yahi előbányászik a zsebéből egy kezdetleges készüléket (ők úgy hívják, mobil), s azonnal értesíti a mentőket és a rendőrséget.

A komputerlabor lassan bontakozik ki Líviusz szeme előtt. Első pillantása a tanárára esik. Az ifjú tudós egyezséget ajánl neki. Ha kutatási céljaira Líviusz engedi kimásolni az agyából az időutazás emlékhullámait, senki nem fogja megtudni a történteket. Líviusz belemegy, csak annyit kér Gigabasától, hogy hívjon le néhány adatot a családjáról az iskola kóddal védett adatállományából. Miután a fiú megkapja az információkat, Gigabasa megosztja vele tudományos föltételezéseit. Elképzelése szerint két idősík nem véletlenül találkozik, azaz: egy-egy időutazás nem véletlenül jön létre. Bele van kódolva mind a két korba, amelyet érint. Ez az idősíkok találkozásának a törvénye.

Yahi és húga egy leszakadt külvárosi parkban, *A farkas és Piroska* nevű hely előtt üldögél egy padon a hajnali fényben. A szemük csukva.

– Szép a város, látod?

– Látom.

Valahonnan a távolból föltűnik Líviusz. Leül melléjük. Yahi elmondja neki, hogy az ötéves kislánynak végül nem lett semmi baja, épp időben bukkantak rá. Még délután tűnt el a Városligetben, azóta keresték. Nem tudni, hogy került az Állatkertbe. Az orvosi vizsgálat után a rendőrökkel együtt hazakísérte a szüleihez.

– Mila. Úgy hívják, mint anyádat, Milának – fűzi hozzá Yahi.

– Tizenöt év múlva el fogod venni – válaszolja neki Líviusz. – Lesz egy gyereketek, őt is Milának fogják hívni. Mint a mamáját. És te a nagyapám leszel.

Ezen mindannyian röhögnek.

De soha nem fogunk találkozni – teszi hozzá a fiú.

Yahi és Zorka egymás hátát csapkodja. Megszokták Líviusz hülyeségeit.

(Estefelé *A farkas és Piroska* nevű hely előtt lassan gyülekeznek a fiatalok. A tömegben fölbukkan egy fiatal tudós 2078-ból. Olyan huszonkét éves forma. Bele van kódolva a korba.)